

DECIZIE Nr. 2 din 15 martie 2010

EMITENT: ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE - SECȚIILE UNITE
PUBLICATĂ ÎN: MONITORUL OFICIAL NR. 414 din 22 iunie 2010

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
- SECȚIILE UNITE -

DECIZIA Nr. 2
din 15 martie 2010

Dosar nr. 2/2010

Sub președinția doamnei judecător Lidia Bărbulescu, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, în conformitate cu dispozițiile art. 25 lit. a) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, s-a întrunit pentru a examina recursul în interesul legii privind stabilirea calității de parte vătămată sau parte civilă în cazul infracțiunilor prevăzute de Legea nr. 46/2008 - Codul silvic, prin care se aduce atingere fondului forestier proprietate privată a persoanelor fizice sau juridice.

Secțiile Unite au fost constituite cu respectarea dispozițiilor art. 34 din Legea nr. 304/2004, republicată, fiind prezenți 83 de judecători din 107 aflați în funcție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost reprezentat de procurorul Iuliana Nedelcu - procuror șef al Secției judiciare.

Reprezentanta procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a susținut recursul în interesul legii, punând concluzii pentru admiterea acestuia, în sensul de a se stabili că pot avea calitate de parte vătămată ori de parte civilă atât ocolul silvic, cât și proprietarul fondului forestier, cu excepția situației în care acesta din urmă este subiect activ al infracțiunii. A precizat că, deși prin recursul în interesul legii se arată că și autoritatea publică centrală pentru finanțe publice poate avea calitate de parte vătămată, prevederile art. 105 alin. (3) din Legea nr. 46/2008 reglementează o situație particulară, și anume în cazul în care prejudiciul evaluat potrivit legii nu a fost recuperat de ocolul silvic, acesta se recuperează de autoritatea menționată, astfel încât, în principiu, o astfel de calitate procesuală o pot avea ocolul silvic și proprietarul fondului forestier.

SECȚIILE UNITE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele:

În practica instanțelor judecătorești s-a constatat că nu există un punct de vedere unitar în aplicarea dispozițiilor art. 105, cu referire la art. 10 din Legea nr. 46/2008 privind fondul forestier proprietate privată a persoanelor fizice sau juridice.

Astfel, unele instanțe au considerat că, în cazul infracțiunilor silvice având ca obiect fondul forestier proprietate privată a persoanelor fizice sau juridice, poate avea calitate de parte vătămată ori de parte civilă numai proprietarul fondului forestier încălcat, pentru că prejudiciul a fost cauzat în patrimoniul aceluși proprietar.

Alte instanțe, dimpotrivă, s-au pronunțat în sensul că, în asemenea ipoteză, au calitate procesuală de parte vătămată ori de parte civilă atât proprietarul fondului forestier lezat, cu excepția cazului când el însuși este autorul faptei cauzatoare de prejudiciu, cât și ocolul silvic, respectiv direcția silvică ce asigură serviciile silvice sau administrarea pădurii.

Aceste din urmă instanțe au interpretat și au aplicat corect dispozițiile legii.

Acțiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal, având caracter accesoriu acțiunii penale, este supusă dispozițiilor ce reglementează răspunderea civilă delictuală.

Ca urmare, pentru exercitarea acțiunii civile în procesul penal trebuie îndeplinite, cumulativ, mai multe condiții, între care: infracțiunea ce face obiectul acțiunii penale să fie generatoare de prejudiciu material sau moral; să existe legătură de cauzalitate între prejudiciu și infracțiune; prejudiciul să fie cert și să nu fi fost reparat; să existe voința de constituire de parte civilă în procesul penal.

Ca și în procesul civil, în soluționarea acțiunii civile în procesul penal este aplicabil principiul disponibilității, care permite persoanei pătubite să aleagă nu numai cadrul procesual în care să își realizeze pretențiile, ci și momentul exercitării acțiunii civile în limitele admise de lege.

În raport cu acest cadru legal, procurorului și instanței de judecată nu le este îngăduit să limiteze în vreun fel dreptul titularului acțiunii civile de a o exercita și nici nu se pot subroga în drepturile persoanei vătămăte, ci doar trebuie să intervină, în îndeplinirea rolului activ, pentru a pune în vedere persoanei vătămăte să precizeze dacă se constituie parte civilă în procesul penal.

Obiectul juridic multiplu al infracțiunilor silvice, constând în relațiile sociale menite să protejeze fondul forestier, ca factor esențial în menținerea calității mediului la un nivel optim, dar și cele care garantează dreptul de proprietate, precum și subiectul pasiv principal al unor astfel de infracțiuni care, indiferent de forma de proprietate, este totdeauna statul, în calitate de reprezentant al societății interesate în ocrotirea fondului forestier și asigurarea echilibrului ecologic, imprimă acestei categorii de infracțiuni un specific determinant în atribuirea poziției procesuale de parte vătămăte ori de parte civilă ocolului silvic, ca reprezentant al statului, alături de proprietarul fondului forestier, ca subiect pasiv secundar, acestuia neputându-i-se recunoaște o astfel de calitate când este subiect activ al infracțiunii silvice.

O atare concluzie este impusă de dispozițiile de ansamblu ale Codului silvic adoptat prin Legea nr. 46/2008, în care este reglementată obligativitatea administrării și asigurării serviciilor silvice la toate pădurile, indiferent de forma de proprietate, prin ocoale silvice de interes public.

În acest sens, prin art. 10 alin. (1) din Legea nr. 46/2008 se prevede că "sunt obligatorii administrarea, precum și asigurarea serviciilor silvice, după caz, la toate pădurile, indiferent de forma de proprietate, prin ocoale silvice (...)".

Totodată, potrivit dispozițiilor art. 3, cu referire la art. 88 din Legea nr. 46/2008, fondul forestier național constituie un bun de interes național ce trebuie apărat și dezvoltat prioritar.

Semnificative sub aspectul analizat sunt și dispozițiile art. 33 din Legea nr. 46/2008, care reglementează obligativitatea înființării fondului de conservare a pădurilor și care în alin. (2) lit. e) arată că acest fond se constituie, între altele, și cu "50% din cuantumul despăgubirilor pentru pagubele produse fondului forestier proprietate privată".

Mai mult, este de observat că în art. 105 alin. (3) din aceeași lege s-a prevăzut că "în situațiile în care prejudiciul evaluat potrivit prevederilor alin. (1) și (2) nu a fost recuperat de ocolul silvic care asigură serviciile silvice sau administrarea pădurii, acesta se recuperează de autoritatea publică centrală pentru finanțe publice, ca reprezentant al statului român".

Or, câtă vreme statul român este vădit interesat, material și moral, în toate cauzele privind infracțiuni silvice îndreptate împotriva fondului forestier proprietate privată, prin instituirea cărora se asigură protecția vegetației forestiere față de actele de tăiere, rupere, distrugere, degradare sau scoatere din rădăcini de arbori, puiți sau lăstari aparținând acestui fond, nu s-ar putea considera că ocolul silvic, în calitate de reprezentant al statului român, nu ar avea temeiul juridic necesar tragerii la răspundere civilă a celor implicați în săvârșirea unor asemenea infracțiuni.

Din moment ce obiectul material al oricărei infracțiuni silvice îl constituie vegetația forestieră, indiferent de forma de proprietate, iar subiectul pasiv principal al acestor infracțiuni este statul, interesat în ocrotirea tuturor terenurilor cu vegetație forestieră, participarea ocolului silvic în procesul penal, ca parte vătămăte ori ca parte civilă reprezentând statul, este pe deplin firească și corespunde principiilor de drept ce se degajă din dispozițiile art. 14 și 15 din Codul de procedură penală, coroborate cu cele ale art. 998 și următoarele din Codul civil.

Ca urmare, prin săvârșirea unei infracțiuni împotriva fondului forestier proprietate privată, aparținând persoanelor fizice sau juridice, sunt prejudiciate atât patrimoniul și interesele statului, a cărui reprezentare o asigură ocoalele silvice, cât și proprietarul nominal al aceluia fond.

În consecință, în temeiul dispozițiilor art. 25 lit. a) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu referire la art. 414² din Codul de procedură penală, urmează a se admite recursul în interesul legii și a se stabili că în cazul infracțiunilor silvice prevăzute în Legea nr. 46/2008, prin care se aduce atingere fondului forestier proprietate privată a persoanelor fizice sau juridice, calitatea de parte vătămăte ori de parte civilă o pot avea atât ocolul silvic, ca reprezentant al statului, cât și

proprietarul fondului forestier, dacă nu este subiect activ al infracțiunii ce face obiectul procesului.

PENTRU ACESTE MOTIVE

În numele legii

DECID:

Admit recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și stabilesc:

În cazul infracțiunilor prevăzute de Legea nr. 46/2008 - Codul silvic, prin care se aduce atingere fondului forestier proprietate privată a persoanei fizice sau persoanei juridice, calitatea de parte vătămată ori de parte civilă o pot avea atât ocolul silvic, în calitate de reprezentant al statului, cât și proprietarul fondului forestier, cu excepția situației în care acesta din urmă este subiect activ al infracțiunii.

Obligatorie, potrivit art. 414² alin. 3 din Codul de procedură penală.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 15 martie 2010.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE,
judecător LIDIA BĂRBULESCU

Prim-magistrat-asistent,
Adriana Daniela White
